

Odkąd Adam Smith powołał do życia ideę „niewidzialnej ręki rynku”, jej obrońcy uważają, że najkrótsza droga do społecznej spójności, materialnego dobrobytu i żywotności politycznej wiedzie nie poprzez scentralizowaną kontrolę i planowanie, lecz poprzez *laissez-faire* – postawę nieinterwencyjną. Alan Aldridge objaśnia czytelnikom złożone relacje między opisem, analizą i ideologią we współczesnych teoriach rynku. Cechą wyróżniającą jego książkę jest nacisk na rolę kultury w kształtowaniu rynkowej rzeczywistości społecznej. Wśród analizowanych przez Aldridge’a ideologii znajdują się:

- rynkowy fundamentalizm – przekonanie o powszechnych korzyściach płynących z mechanizmów wolnorynkowych;
- rynkowy populizm – założenie, że wolny rynek wyraża demokratyczną wolę ludu;
- *homo oeconomicus* – wiara, że głównym motywem naszego działania jest maksymalizacja osobistych korzyści;
- globalizm – neoliberalne przeświadczenie, że globalna ekspansja rynkowa jest nieunikniona, a działania polityczne nie ma znaczenia.

Rynek z pewnością zainteresuje studentów i badaczy zajmujących się socjologią życia ekonomicznego, socjologią ekonomiczną i polityczną.

Alan Aldridge wykłada socjologię kultury na brytyjskim uniwersytecie Nottingham.

O takich monografiach każdy student socjologii marzy: zwięzłe, choć ogarniające całość istniejącej wiedzy o przedmiocie; napisane przez znakomitych specjalistów, a przejrzyste skonstruowane i przystępnie wyłożone; zaoszczędzające żmudnych poszukiwań i zachęcające do dalszych, świadomie ukierunkowanych studiów. A zestaw tytułów tak jest przez redaktorów serii skomponowany, by dostarczyć rzetelnej informacji o każdym zagadnieniu, przez jakie przyjdzie studentom przegryzać się w trakcie ich studiów.

Zygmunt Bauman

| | |
|--|----|
| Wprowadzenie | 9 |
| Rozdział 1 | |
| ROZWÓJ RYNKU | 13 |
| Elementy społeczeństwa rynkowego | 17 |
| Wolność | 17 |
| Własność | 17 |
| Zasada wzajemności | 17 |
| Pieniądze | 17 |
| Aktywna sprzedaż | 18 |
| Pośrednicy | 18 |
| Przedsiębiorcy | 18 |
| Zespoły | 18 |
| Niewidzialna ręka: społeczna koordynacja bez koordynatora . | 19 |
| Transmisja informacji | 25 |
| Zapewnianie bodźców | 25 |
| Dystrybucja przychodu | 25 |
| Wolność, liberalizm i rynek | 28 |
| Chrześcijańskie, obywatelsko-republikańskie i marksistowskie odpowiedzi | 36 |
| Rynek jako utopia i dystopia | 44 |
| Wybór <i>contra</i> fetyszizm towarowy | 44 |
| Suwerenność konsumentka <i>contra</i> władza korporacji | 46 |
| Dobrobyt <i>contra</i> nierówności | 46 |
| Dynamizm <i>contra</i> dehumanizacja | 48 |
| Wolność <i>contra</i> hegemonia | 49 |

| | |
|--|-----|
| Ekspansja rynku | 52 |
| Od miejsca do przestrzeni | 52 |
| Od przezroczystości do mętności | 52 |
| Od bezpośredniości do zapośredniczenia | 53 |
| Od regulacji do deregulacji | 53 |
| Rozdział 2 | |
| KAPITALIZM I WOLNY RYNEK: SUKCES I PORAŻKA | 55 |
| Rynkowy populizm | 55 |
| Teoria efektywnego rynku | 64 |
| Rynkowy fundamentalizm | 67 |
| Odrzucenie przeciwnych dowodów | 67 |
| Fetyszyzm i reifikacja | 68 |
| Normatywność | 68 |
| Hipokryzja | 68 |
| Zanegowanie rządu | 68 |
| Teoria wyboru publicznego | 75 |
| Racjonalny wybór i racjonalność instrumentalna | 78 |
| Silna/obiektywna czy słaba/subiektywna racjonalność? | 80 |
| Sytuacyjna czy proceduralna racjonalność? | 80 |
| Ogólna czy szczegółowa teoria działania? | 80 |
| Niepowodzenie rynku | 88 |
| Monopol | 90 |
| Brak asymetrii informacji | 91 |
| Koszty zewnętrzne | 92 |
| Dobra publiczne | 93 |
| Zaprzeczanie niepowodzeniom rynku: w obronie monopolu | 95 |
| Rozwiązania oparte na rynku: ochrona środowiska | 100 |
| „Jest” i „powinien być”: rynek jako ideologia | 103 |
| Rozdział 3 | |
| SPOŁECZNA RZECZYWISTOŚĆ RYNKÓW | 106 |
| Problem porządku społecznego | 107 |
| System adaptacyjny | 110 |
| System osiągania celów | 110 |
| System integracyjny | 111 |
| System podtrzymywania wzorców działania | 111 |
| Kwestia zaufania | 114 |
| Zakorzenie, zaufanie i oszustwo | 121 |
| Opuszczony rynek, opuszczeni konsumenci | 126 |
| Ludzie jako racjonalni aktorzy | 129 |
| Efekt dostępności | 130 |
| Efekt pierwszeństwa | 130 |
| Efekt świeżości | 130 |
| Efekt halo | 130 |
| Efekt zakotwiczenia | 130 |
| Efekt utopionych kosztów | 131 |
| Nadmierna pewność | 131 |
| Złudzenie kontroli | 131 |
| Konformizm społeczny | 131 |
| Zła ocena prawdopodobieństwa | 131 |
| Znajdowanie zasady w zdarzeniach losowych | 133 |
| Wolność i autonomia | 136 |